

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 625/2016-42

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 14. februára 2017 v senáte zloženom z predsedníčky Jany Baricovej a zo sudcov Sergeja Kohuta a Rudolfa Tkáčika v konaní o sťažnosti spoločnosti Česká exportní banka, a. s., Vodičkova 34, Praha, Česká republika, zastúpenej Advokátskou kanceláriou TaylorWessing e/n/w/c advokáti s. r. o., Panenská 6, Bratislava, v mene ktorej koná advokát JUDr. Radovan Pala, LL.M., PhD., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Košice I č. k. 31 K 58/2014-6982 z 28. apríla 2016, takto

r o z h o d o l :

1. Základné práva spoločnosti Česká exportní banka, a. s., podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Košice I č. k. 31 K 58/2014-6982 z 28. apríla 2016 porušené bolo.

2. Uznesenie Okresného súdu Košice I č. k. 31 K 58/2014-6982 z 28. apríla 2016 sa zrušuje a vec sa mu vracia na ďalšie konanie.

3. Okresný súd Košice I je povinný uhradiť spoločnosti Česká exportní banka, a. s., trovy konania v sume 454,74 € (slovom štyristopäťdesiatštyri eur a sedemdesiatštyri centov) na účet Advokátskej kancelárie TaylorWessing e/n/w/c advokáti s. r. o., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k III. ÚS 625/2016-17 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť spoločnosti Česká exportní banka, a. s. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Košice I (ďalej aj „okresný súd“) č. k. 31 K 58/2014-6982 z 28. apríla 2016 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

2. Porušenie svojho základného práva na majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vo vzťahu k napadnutému uzneseniu vidí sťažovateľ v tom, že Okresný súd Košice I chybné oprel svoju právomoc udeľovať správcovi pokyn o § 82 ods. 2 písm. e) zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o konkurze a reštrukturalizácii“), resp. že odvodenie právomoci okresného súdu od § 82 ods. 2 písm. e)

zákona o konkurze a reštrukturalizácii v danom prípade znamená arbitrárnosť výkladu dotknutého uznesenia, ktorý sa takto dostáva do rozporu s ústavne konformným výkladom.

3. Z podanej sťažnosti vyplýva, že okresný súd vyhlásil konkurz na majetok spoločnosti [REDAKOVANÉ] (ďalej len „úpadca“), pričom sťažovateľ si v konkurznom konaní prihlásil pohľadávky vo výške 166 176 852,24 € spolu s príslušnými zabezpečovacími právami. Pohľadávka sťažovateľa bola veriteľmi popretá čo do dôvodu, vymáhateľnosti, výšky, poradia, ako aj v časti zabezpečovacieho práva, pričom v súčasnosti je na okresnom súde vedené dosiaľ právoplatne neskončené incidenčné konanie pod sp. zn. 26 Cbi 6/2015 o určenie pravosti pohľadávky (ďalej len „incidenčné konanie“). Okresný súd svojím uznesením č. k. 31 K 58/2014-1316 z 15. mája 2015 sťažovateľovi priznal hlasovacie práva a ďalšie práva spojené s popretou pohľadávkou v rozsahu celej ním prihlásenej pohľadávky (ďalej len „uznesenie o priznaní práv“). Následne napadnutým uznesením okresný súd uložil správcovi povinnosť postupovať v zmysle § 82 ods. 2 písm. e) zákona o konkurze a reštrukturalizácii a žiadať okresný súd o záväzný pokyn v prípade speňažovania majetku oddelenej podstaty sťažovateľa, a to až do právoplatného rozhodnutia v incidenčnom konaní.

4. Sťažovateľ ďalej vo svojej sťažnosti uvádza, že zatiaľ čo uznesením o priznaní práv mu boli okresným súdom hlasovacie a ďalšie práva spojené s popretou pohľadávkou v rozsahu celej ním prihlásenej pohľadávky priznané, tak nasledujúcim – napadnutým uznesením – mu mali byť tieto práva obmedzené, a to bez toho, aby došlo k zmene skutkových okolností. Sťažovateľ dôvodí, že pod „ďalšie práva spojené s pohľadávkou“ podľa § 32 ods. 20 zákona o konkurze a reštrukturalizácii v znení účinnom do 28. apríla 2015, resp. podľa § 32a ods. 3 zákona o konkurze a reštrukturalizácii v platnom a účinnom znení, je potrebné zaradiť aj právo výmeny správcu, účasti vo veriteľskom výbore a udeľovania záväzných pokynov správcovi na speňaženie majetku úpadcu. Tento záver má podľa sťažovateľa podporovať aj rozhodovacia prax okresných súdov, vo vzťahu k čomu sťažovateľ predložil ústavnému súdu uznesenie Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 1 R 5/2013-726 z 27. mája 2015: „v prípade, ak konkurzný súd prizná hlasovacie práva veriteľovi, ktorého poprel iný veriteľ, súd je toho názoru, že ak takto popretý veriteľ môže hlasovať na schôdzi veriteľov, zákon žiadnym spôsobom nevylučuje, aby takýto veriteľ

mohol byť volený aj za člena veriteľského orgánu a taktiež mu prislúcha aj právo udeľovať ako príslušný orgán správcovi záväzné pokyny na speňažovanie majetku.“

5. Sťažovateľ poukázal na to, že odlišný výklad by nevyhnutne vytvoril rôzne skupiny veriteľov, čo je v rozpore s duchom zákona o konkurze a reštrukturalizácii: „*Ak súd prizná hlasovacie práva a ďalšie práva spojené s pohľadávkou nezabezpečenému veriteľovi, tento má právo byť volený do veriteľského výboru, ktorý má ako príslušný orgán právomoc udeľovať správcovi záväzné pokyny ohľadne speňažovania majetku. Preto v prípade priznania hlasovacích práv a ďalších práv spojených s pohľadávkou zabezpečenému veriteľovi, má mať tento ako príslušný orgán právomoc udeľovať správcovi záväzné pokyny. V opačnom prípade, by mohlo dôjsť k situácii, že v takom istom prípade (t. j. v prípade popretia a následného priznania hlasovacích a ďalších práv) by veriteľ zvolený do veriteľského výboru mal právo udeľovať záväzné pokyny, ale zabezpečený veriteľ ako samostatný príslušný orgán nie. Táto situácia by však bola v rozpore so zákonom, keďže v zmysle ZKR má každý príslušný orgán rovnaké právomoci.“*

6. Sťažovateľ vo svojej sťažnosti ďalej uviedol, že odvodenie právomoci okresného súdu na rozhodnutie podľa § 82 ods. 2 písm. e) zákona o konkurze a reštrukturalizácii je nesprávne aj z toho dôvodu, že § 32 ods. 20 zákona o konkurze a reštrukturalizácii je vo vzťahu k § 82 ods. 2 písm. e) zákona o konkurze a reštrukturalizácii špeciálnou úpravou, keďže bolo do zákona o konkurze a reštrukturalizácii doplnené až neskôr, a to zákonom č. 348/2011 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 348/2011 Z. z.“). Podľa názoru sťažovateľa v zmysle zásady *lex posterior derogat legi priori* má v prípade kolízie alebo rozporu dvoch ustanovení toho istého právneho predpisu prednosť ustanovenie novšie, čo v danom prípade znamená nemožnosť aplikácie § 82 ods. 2 písm. e) zákona o konkurze a reštrukturalizácii (predmetné ustanovenie by sa tak použilo iba v prípade nepriznania hlasovacích a ďalších práv sťažovateľovi).

7. Sťažovateľ taktiež nesúhlasí s argumentáciou okresného súdu, ktorý napadnuté uznesenie odôvodnil dohľadom súdu podľa § 41 zákona o konkurze a reštrukturalizácii.

Podľa názoru sťažovateľa: „*Základný dohľad nad správcom vykonáva súd pasívne tým spôsobom, že sleduje, či správca plní riadne svoje povinnosti s tým, že ak zistí, že svoje povinnosti neplní ani napriek písomnému upozorneniu zo strany súdu, prípadne ak ide o porušenie povinnosti závažného charakteru, odvolá správcu z funkcie. Súd v zásade nie je oprávnený autonómne ukladať správcovi, či už uznesením alebo opatrením, ako postupovať vo veci pokiaľ toto oprávnenie zákon zveruje inému subjektu - príslušnému orgánu.*“ Vzhľadom na to, že okresný súd uznesením o priznaní práv sťažovateľovi priznal hlasovacie a ďalšie práva, pokyny na speňaženie úpadcovho majetku môže udeľovať výhradne príslušný orgán – sťažovateľ, a nie okresný súd.

8. Sťažovateľ vo svojej sťažnosti ďalej uvádza, že okresný súd vydaním napadnutého uznesenia prekročil svoju právomoc, pričom konal v rozpore s ústavnou zásadou *secundum et intra legem*. Tento záver má mať oporu v zákone č. 348/2011 Z. z., ako aj v jeho dôvodovej správe, podľa ktorej: „*Nová právna úprava [zákon 7/2005 Z. z.] posilnila postavenie zúčastnených strán a oslabila zasahovanie súdu do procesu, ktorý vstupuje do procesu iba v prípade, ak vznikne medzi zúčastnenými stranami spor, prípadne ak niektorá strana nekoná.*“ Okresný súd tak podľa názoru sťažovateľa nie je v zmysle zákona o konkurze a reštrukturalizácii oprávnený zasahovať do činnosti správcu iným ako zákonom presne stanoveným spôsobom.

9. V rámci doplnenia ústavnej sťažnosti zo 7. októbra 2016, ktorá bola ústavnému súdu doručená poštovou prepravou 12. októbra 2016, sťažovateľ uviedol, že okresný súd svojím postupom naďalej pokračuje v porušovaní jeho základných práv a právom chránených záujmov, keď si napadnutým uznesením najprv nezákonne prisvojil právomoc patriacu sťažovateľovi a následne na základe takto prisvojenej si právomoci vydal uznesenie č. k. 31 K 58/2014-7090 z 20. júla 2016, ktorým zamietol žiadosť správcu o speňaženie majetku úpadcu ako celku v medzinárodnom verejnom ponukovom konaní organizovanom správcom za účasti odborného konzultanta (experta). Vo vzťahu k definovaniu „*d'alších práv spojených s pohľadávkou*“ podľa § 32 ods. 20 zákona o konkurze a reštrukturalizácii v znení účinnom do 28. apríla 2015, resp. podľa § 32a ods. 3 zákona o konkurze a reštrukturalizácii v platnom a účinnom znení, sťažovateľ poukázal na uznesenie Krajského

súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 43 CoKR 14/2016 z 23. júla 2016, v zmysle ktorého: *«ak [súd] hlasovacie práva popretému veriteľovi prizná, nie je daný žiaden dôvod k takému postupu, aby mu ďalšie práva, ktoré veriteľom priznáva Zákon o konkurze a reštrukturalizácii a ktoré sú spojené s popretou pohľadávkou, nepriznal. Zákon o konkurze a reštrukturalizácii v § 32a ods. 3 ZKR nešpecifikuje, o ktoré ďalšie práva spojené s popretou pohľadávkou sa konkrétne jedná. Z tohto všeobecne formulovaného pojmu „ďalších práv spojených s popretou pohľadávkou“ preto vyplýva, že sa jedná o všetky práva, ktoré každému veriteľovi, ktorý si riadne a včas prihlásil svoju pohľadávku do konkurzu podľa Zákona o konkurze a reštrukturalizácii, patria. Ak by bol mal zákonodarca v úmysle upraviť priznávanie ďalších práv len v určitom rozsahu a len niektoré z tých, ktoré zákon konkurzným veriteľom priznáva, bol by to do zákona uviedol. Jedinou podmienkou na priznanie ďalších práv popretému veriteľovi spojených s popretou pohľadávkou preto je len to, či mu súd hlasovacie práva prizná alebo nie. Podľa názoru odvolacieho súdu nie je pre priznanie ďalších práv popretému veriteľovi podstatné určiť ani ich rozsah, pretože ten je závislý na rozsahu súdom priznaných hlasovacích práv... Ďalšie práva, medzi ktoré patrí napr. právo voliť a byť volený do veriteľského výboru alebo riadne vykonávať funkciu člena veriteľského výboru, právo odvolávať členov veriteľského výboru, právo navrhovať výmenu správcu a pod. ani nie je reálne možné vykonávať len v určitom rozsahu. Veriteľ, ktorému bola popretá pohľadávka, disponuje podľa rozhodnutia konkurzného súdu s presne stanoveným počtom hlasov v závislosti od hodnoty pohľadávky prihlásenej do konkurzu, ktorú správca nepoprel, a to v pomere 1 hlas na 1 Euro, preto mu podľa názoru odvolacieho súdu patrí rovnaký rozsah aj všetkých ďalších, zo Zákona o konkurze a reštrukturalizácii vyplývajúcich práv, ktoré sa k popretej pohľadávke v rozsahu, v akom bol priznaný súdom aj rozsah hlasovacích práv, viažu, ak Zákon o konkurze a reštrukturalizácii neobsahuje inú úpravu, inak by došlo k porušeniu práva popretého veriteľa na súdnu ochranu. Konkurzný súd je o návrhu na priznanie alebo nepriznanie hlasovacích a ďalších práv spojených s popretou pohľadávkou oprávnený rozhodnúť ako o jednom komplexe práv, ktoré nie je možné reálne od seba oddeliť. Ak teda okresný súd rozhodol, že na konkrétnu popretú pohľadávku veriteľovi hlasovacie právo priznal, bol povinný rozhodnúť aj o priznaní ďalších práv bez ohľadu na to, či boli špecifikované alebo nie, a to bez toho, že by mali byť akýmkoľvek spôsobom spresnené,*

pretože to platná právna úprava od správcu, ale ani od popretého veriteľa, či konkurzného súdu nevyžaduje. Z gramatického a logického výkladu ust. § 32a ods. 3 ZKR jednoznačne vyplýva, že všetky ďalšie práva, ktoré by popretému veriteľovi ako veriteľovi zabezpečenej pohľadávky patrili sú upravené práve Zákonom o konkurze a reštrukturalizácii, pričom právnou úpravou obsiahnutou v § 32a ods. 3 ZKR sa sleduje, aj to len dočasne, dosiahnutie rovnakého postavenia, aké by mal popretý veriteľ, keby jeho pohľadávka popretá nebola. Korekčný mechanizmus v podobe priznania práv spojených s popretou pohľadávkou sleduje cieľ, aby nedochádza/o k čisto účelovým popretiam pohľadávky veriteľa zo strany ďalšieho veriteľa, ale aj správcu.»

10. Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval okresný súd, aby sa k prijatej sťažnosti vyjadril a oznámil, či trvá na ústnom pojednávaní pred ústavným súdom. Predseda okresného súdu vo vyjadrení z 10. novembra 2016 doručenom ústavnému súdu 21. novembra 2016 uviedol, že pohľadávka sťažovateľa prihlásená do konkurzného konania bola popretá čo do dôvodu, vymáhateľnosti, výšky, poradia a v časti zabezpečovacieho práva, pričom v súčasnosti sa vedie incidenčné konanie, ktoré nebolo do dnešného dňa právoplatne skončené. Sťažnosť sťažovateľa podľa jeho názoru nie je dôvodná, keďže: „... ak prebieha spor o určenie, či predmetný zabezpečený veriteľ bude alebo nebude účastníkom konania a tento spor nie je právoplatne skončený, je potrebné uplatniť ust. § 82 ods. 2 písm. e/ ZKR, pričom predmetné ustanovenie jasne definuje, kto je príslušným orgánom v danom prípade.“ Čo sa týka podrobnejšieho vyjadrenia k sťažnosti, predseda okresného súdu odkázal na vyjadrenie zákonného sudcu, pričom zároveň uviedol, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania.

11. Zákonný sudca vo svojom vyjadrení taktiež uviedol, že pohľadávka sťažovateľa prihlásená do konkurzného konania bola popretá čo do dôvodu, vymáhateľnosti, výšky, poradia a v časti zabezpečovacieho práva, pričom v súčasnosti sa vedie incidenčné konanie, ktoré nebolo do dnešného dňa právoplatne skončené. Zároveň dodal, že po preštudovaní súdneho spisu, správ predložených správcom a informatívneho výsluchu správcu dospel k záveru, že s ohľadom na popretie pohľadávky sťažovateľa v naznačenom smere je v zmysle § 82 ods. 2 písm. e) zákona o konkurze a reštrukturalizácii vo vzťahu k majetku

tvoriaceho oddelenú podstatu sťažovateľa príslušným orgánom okresný súd. Zákonný sudca dodal, že sa nestotožnil s právnym názorom správcu podstaty úpadcu ani s právnym názorom Okresného súdu Banská Bystrica s poukazom na znenie § 82 ods. 2 písm. e) zákona o konkurze a reštrukturalizácii: „... *nakoľko zákonodarca ponechal v ZKR aj ust. § 82 ods. 2 písm. e) medzi ďalšie práva nepatrí právo udeľovať záväzné pokyny vo vzťahu k predaju majetku úpadcu, tak ako to tvrdí sťažovateľ. V opačnom prípade, by mohla totiž nastať situácia, že záväzný pokyn správcovi na speňaženie daného majetku by mohol dať neskôr právoplatne popretý veriteľ, teda ktorý by nebol úspešný v incidenčnom spore a teda by nebol zabezpečeným veriteľom, prípadne by nebol veriteľom vôbec.*“ Vo vzťahu k argumentácii sťažovateľa týkajúcej sa vytvorenia rôznych skupín veriteľov zákonný sudca uviedol, že táto situácia nie je totožná, keďže pri udeľovaní záväzných pokynov prostredníctvom veriteľského výboru nerozhoduje jeden veriteľ, ale veriteľský výbor ako kolektívny orgán majúci troch, resp. piatich členov, ktorých hlasy sú rovnocenné.

12. Na argumenty okresného súdu reagoval sťažovateľ vo svojom stanovisku k vyjadreniu Okresného súdu Košice I k ústavnej sťažnosti z 2. decembra 2016 doručenom ústavnému súdu 7. decembra 2016 tak, že okresný súd sa vôbec nezaoberal svojím uznesením o priznaní práv a nijako sa nevyjadril k výkladu „*d' ďalších práv spojených s pohľadávkou*“. K špecialite § 32 ods. 20 zákona o konkurze a reštrukturalizácii (§ 32a ods. 3 zákona o konkurze a reštrukturalizácii) sa okrajovo vyjadril iba zákonný sudca, keď uviedol, že podľa jeho názoru medzi tieto práva nepatrí právo udeľovať záväzné pokyny správcovi. Sťažovateľ osobitne poukázal na tú časť argumentácie okresného súdu, podľa ktorej je prípustné, aby popretý veriteľ, ktorému boli priznané hlasovacie a ďalšie práva spojené s popretou pohľadávkou, realizoval kompetenciu príslušného orgánu v rámci veriteľského výboru, pretože v takomto prípade „... *nerozhoduje jeden hlas*“. V tejto súvislosti sťažovateľ poukázal na to, že „... *je absurdné vykladať zákon takým spôsobom, že v rovnakej situácii (popretia a následného priznania hlasovacích práv a ďalších práv) nezabezpečenému veriteľovi umožňuje vykonávať práva súvisiace so speňažovaním všeobecnej podstaty (teda hlasovať ako člen veriteľského výboru o udelení záväzného pokynu) a zabezpečenému veriteľovi neumožňuje vykonávať práva súvisiace*

so speňažovaním oddelenej podstaty.“. Vo vzťahu k ústnemu prerokovaniu veci sťažovateľ uviedol, že súhlasí, aby ústavný súd od neho upustil.

II.

13. Ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy). Je teda garantom ústavnosti a súdnym orgánom, ktorý je povinný chrániť dodržiavanie a rešpektovanie ústavy všetkými orgánmi verejnej moci vrátane všeobecných súdov. Generálna interpretačná a realizačná klauzula ustanovuje, že výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s ústavou (čl. 152 ods. 4 ústavy). Výklad každej právnej normy (právneho predpisu) musí byť konformný s ústavou ako základným zákonom štátu s najvyššou právnou silou. V prípade, že vec pripúšťa rôzny výklad, orgán aplikujúci právo je v konkrétnej veci povinný uprednostniť ústavne konformný výklad, čo platí aj pri interpretácii právnych noriem z oblasti konkurzu a reštrukturalizácie.

14. Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

15. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

16. Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Dedenie sa zaručuje.

17. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

18. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

19. K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru

20. Pokiaľ ide o medze zasahovania ústavného súdu do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, ústavný súd vo svojej judikatúre konštantne zdôrazňuje, že mu neprislúcha hodnotiť správnosť skutkových záverov či právneho posúdenia vecí všeobecnými súdmi, pretože nie je prieskumným súdom, nadriadeným súdom a ani ochrancom zákonnosti. Súdna moc je v Slovenskej republike rozdelená medzi všeobecné súdy a ústavný súd, čo vyplýva aj z vnútornej štruktúry ústavy (siedma hlava má dva oddiely, kde prvý upravuje ústavné súdnictvo a druhý všeobecné súdnictvo). Pri uplatňovaní svojej právomoci nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti ústavný súd nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Sú to teda všeobecné súdy, ktorým prislúcha chrániť princípy spravodlivého procesu na zákonnej úrovni. Úloha ústavného súdu pri rozhodovaní o sťažnosti pre porušenie základného práva na súdnu ochranu (práva na spravodlivé súdne konanie) rozhodnutím súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie zákonných predpisov s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, či nie sú arbitrárne alebo svojvoľné s priamym dopadom na niektoré zo základných práv a slobôd (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05).

21. Ústavný súd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru už judikoval, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom

právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

22. V predloženej sťažnosti formuluje sťažovateľ viacero čiastkových námietok, ktoré sa dotýkajú právnych záverov okresného súdu týkajúcich sa výkladu jednotlivých ustanovení zákona o konkurze a reštrukturalizácii (najmä vo vzťahu k „*d'alším právam spojených s pohľadávkou*“). Takto sa charakter sťažnostnej argumentácie dotýka samotnej podstaty a účelu súdnictva v oblasti konkurzného práva v právnom štáte.

23. Z pohľadu metodologického uchopenia predmetu konania podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd neopomenul, že sťažovateľ kritizuje aj nedostatočné a arbitrárne odôvodnenie napadnutého uznesenia okresného súdu: „*Súd sa však s názorom OS BB nestotožnil a v Uznesení uvádza, že OS BB sa mal zaoberať §82 ods. 2 písm e) ZKR, podľa ktorého je príslušným orgánom Súd.*“, resp.: „*... Súd aplikoval §82 ods. 2 písm. e) ZKR arbitrárne, keďže účelom tohto ustanovenia je, aby v prípade popretia zabezpečeného veriteľa a nepriznania hlasovacích a ďalších práv prevzal funkciu príslušného orgánu súd. Avšak v prípade, ak Súd predtým už rozhodol, že príslušným orgánom je Sťažovateľ, nemôže si následne bez opory v ZKR prisvojiť jeho práva (právo na udeľovanie záväzných pokynov).*“ Pre ústavný súd je podstatné venovať sa najprv práve tejto sťažnostnej námietke. Totiž za predpokladu, že v rámci prieskumu napadnutého uznesenia okresného súdu dospeje k záveru o nedostatočnosti jeho odôvodnenia, potom musí rešpektovať požiadavku minimalizácie vlastných zásahov do rozhodovacej činnosti iných orgánov verejnej moci (teda aj súdov), lebo nedostatočné odôvodnenie svojou podstatou vytvára prirodzenú prekážku pre vecné posúdenie ďalších sťažnostných námietok týkajúcich sa právnych záverov okresného súdu, ktoré mal tento v odôvodnení napadnutého uznesenia vysvetliť.

24. Jedným z princípov predstavujúcich súčasť práva na riadny proces (čl. 46 ods. 1 ústavy) a vylučujúcich ľubovôľu pri rozhodovaní je aj povinnosť súdu presvedčivo a správne vyhodnotiť dôkazy a svoje rozhodnutia náležite odôvodniť (§ 132 a § 157 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, m. m. I. ÚS 243/07), pritom starostlivo prihliadať na

všetko, čo vyšlo počas konania najavo, vrátane toho, čo uviedli účastníci. Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia (§ 157 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku) musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej (m. m. III. ÚS 36/2010).

25. Všeobecný súd by mal vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení svojho rozhodnutia dbať tiež na to, aby premisy zvolené v ňom, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé. Všeobecný súd musí súčasne vychádzať z toho, že práve tieto súdy majú poskytovať v občianskom súdnom konaní materiálnu ochranu zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov (§ 1 Občianskeho súdneho poriadku; obdobne napr. IV. ÚS 1/02, II. ÚS 174/04, III. ÚS 117/07 a III. ÚS 332/09).

26. Ústavný súd vo vzťahu k základnému právu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy konštantne zdôrazňuje, že toto právo zahŕňa aj právo na odôvodnenie rozhodnutia, poukazujúc pritom aj na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), podľa ktorej právo na spravodlivý proces zahŕňa aj právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia však neznamená, že na každý argument sťažovateľa je okresný súd povinný dať podrobnú odpoveď. Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je preto vždy posudzované so zreteľom na konkrétny prípad (rozsudok ESLP vo veci Georgídiás v. Grécko z 29. 5. 1997, Recueil III/1997, m. m. pozri tiež rozsudok ESLP vo veci Ruiz Torija c. Španielsko z 9. 12. 1994, Annuaire, č. 303-B).

27. Odôvodnenie súdneho rozhodnutia má podať jasné a zrozumiteľné odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (III. ÚS 78/07, IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov uvádzaných účastníkom konania. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, preto postačuje na

záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (napr. II. ÚS 44/03, III. ÚS 209/04, I. ÚS 117 /05).

28. Podstata námietok sťažovateľa spočíva v tom, že ak okresný súd z „*d'alších práv spojených s pohľadávkou*“ podľa § 32 ods. 20 zákona o konkurze a reštrukturalizácii v znení účinnom do 28. apríla 2015, resp. podľa § 32a ods. 3 zákona o konkurze a reštrukturalizácii v platnom a účinnom znení, extrahuje právo veriteľa na udeľovanie záväzných pokynov správcovi na speňaženie majetku úpadcu, dopúšťa sa arbitrárneho výkladu dotknutého ustanovenia. Zároveň ak okresný súd toto právo priznáva sebe samému, prekračuje svoju právomoc, čím sa dopúšťa konania v rozpore s ústavnou zásadou *secundum et intra legem*.

29. Vo vzťahu k aplikácii § 32 ods. 20 zákona o konkurze a reštrukturalizácii v znení účinnom do 28. apríla 2015, resp. podľa § 32a ods. 3 zákona o konkurze a reštrukturalizácii v platnom a účinnom znení, okresný súd v napadnutom uznesení uviedol, že: „*sud dospel k záveru, že nakoľko došlo k popretiu pohľadávky oddeleného veriteľa... čo do právneho dôvodu, vymáhateľnosti, výšky, čiarka poradia a zabezpečenia zabezpečovacím právom a zároveň je vedené incidenčné konanie o určenie tejto popretej pohľadávky, ktoré doposiaľ nebolo právoplatne skončené, príslušným orgánom je v zmysle ust. § 82 ods. 2 písm. e) ZKR súd, ak ide o majetok tvoriaci oddelenú podstatu tohto veriteľa. Súd sa nestotožňuje s právnym názorom správcu podstaty a rovnako ani s právnym názorom Okresného súdu Banská Bystrica. ... Tunajší súd uznesením... určil, že veriteľ má hlasovacie práva a ďalšie práva spojené s popretou pohľadávkou..., medzi tieto ďalšie práva však nepatrí právo na ukladanie záväzných pokynov správcovi, nakoľko ust. § 82 ods. 2 písm. e) ZKR jasne definuje, kto je príslušným orgánom oprávneným na ukladanie takýchto zákonných pokynov v prípade, ak ide o majetok tvoriaci oddelenú podstatu a zabezpečená pohľadávka zabezpečeného veriteľa oddelenej podstaty je popretá čo do právneho dôvodu, vymáhateľnosti, zabezpečenia zabezpečovacím právom alebo poradia zabezpečenia zabezpečovacím právom.*“

30. Podľa názoru ústavného súdu je odpoveď okresného súdu na individualizovanú spornú otázku spočívajúcu vo výklade „*d'alších práv spojených s pohľadávkou*“ podľa § 32 ods. 20 zákona o konkurze a reštrukturalizácii v znení účinnom do 28. apríla 2015, resp. podľa § 32a ods. 3 zákona o konkurze a reštrukturalizácii v platnom a účinnom znení, vo väzbe na § 82 ods. 2 písm. e) zákona o konkurze a reštrukturalizácii nedostatočná. V sťažovateľovej veci okresný súd neučinil formulovanej požiadavke na kvalitu odôvodnenia napadnutého uznesenia zadosť, preto v tomto aspekte jeho uznesenie nevyhovuje požiadavkám vyplývajúcim zo základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy, ba ani požiadavkám zaručeným právom na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

31. Úlohou ústavného súdu pri rozhodovaní (ne)dostatočnosti odôvodnenia napadnutého uznesenia nie je posúdiť dôvodnosť námietok. Musí však dospieť k jednoznačnému záveru, či sa okresný súd v odôvodnení napadnutého uznesenia s nastolenými otázkami dostatočným spôsobom vysporiadal. Okresný súd pritom otázku opretia svojej právomoci udeľovať správcovi pokyn o § 82 ods. 2 písm. e) zákona o konkurze a reštrukturalizácii dostatočne nevysvetlil, nezaoberal sa vzťahom tohto ustanovenia s ustanovením § 32a ods. 3 zákona o konkurze a reštrukturalizácii a ani otázkou, či konkurzný súd je o návrhu na priznanie alebo nepriznanie hlasovacích a ďalších práv spojených s popretou pohľadávkou oprávnený rozhodnúť ako o jednom komplexe práv alebo či tieto práva od seba môže oddeľovať (a ak áno, tak na základe akého zákonného ustanovenia). Popísanými nedostatkami je napadnuté uznesenie okresného súdu ústavne pochybné, pretože z neho nemožno identifikovať dôvody, pre ktoré okresný súd oprel svoju právomoc v danom prípade udeľovať správcovi pokyn o § 82 ods. 2 písm. e) zákona o konkurze a reštrukturalizácii.

32. Ústavný súd na podklade identifikovaných nedostatkov prijal záver, podľa ktorého okresný súd odôvodnením napadnutého uznesenia nenaplnil požiadavky vyplývajúce zo základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu, ani z jeho práva na spravodlivé súdne konanie, pretože neposkytol zrozumiteľné a dostatočne objasňujúce odpovede na ním zvolený postup a aplikáciu právnej normy. Keďže ústavný súd dospel

k záveru o dôvodnosti sťažovateľových námietok, vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy a jeho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením okresného súdu (bod 1 výroku tohto nálezu). Táto vada zároveň znemožňuje ústavnému súdu posúdiť, či okresný súd pri rozhodovaní zaujal k rozhodným skutočnostiam ústavne konformný postoj. Ústavnú konformitu postupu a aplikácie právnej normy okresným súdom bude v danom prípade možné posúdiť až potom, čo sa s nimi okresný súd v dôvodoch svojho prípadného budúceho uznesenia riadne vysporiada.

33. K namietanému porušeniu základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy

34. Ústavný súd dospel k záveru o porušení základného práva sťažovateľa zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy i jeho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru výlučne na podklade nedostatočného odôvodnenia napadnutého uznesenia okresného súdu. Až následné posúdenie ústavnej akceptovateľnosti prípadných meritórnych právnych záverov okresného súdu umožňuje dospieť k definitívnemu záveru o tom, či bol sťažovateľ zbavený svojho vlastníckeho práva v rozpore s ústavou.

III.

35. Ústavný súd napokon rozhodol aj o náhrade trov konania sťažovateľa. S poukazom na § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde a vyhlášku Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov mu bola priznaná náhrada trov konania pred ústavným súdom v sume 454,74 € (3 úkony právnej služby po 143 € za prevzatie a prípravu zastúpenia, sťažnosť na ústavný súd a písomné podanie + 3 režijné paušály po 8,58 €), ktorú je okresný súd povinný zaplatiť na účet Advokátskej kancelárie TaylorWessing e/n/w/c advokáti s. r. o., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. februára 2017